

Nederduytsche poemata

<https://hdl.handle.net/1874/36241>

H Y M N V S

oft

LOF-SANCK

van

Bacchus,

Waer in 'tgebruyck ende misbruyck van-
de Wijn beschreven wort.

DANIEL HEINSIUS

aen de Heer

P. SCHRIVERIUS.

EERWEERDE Heer ende vriendt,
In het lesen van de schriften, die de Heydenen ons nae-
gelaeten hebben, en vinde ick niet dat meer te verwonderen
is, dan de groote blintheyt daer in zy geweest sijn: soo verre
komende te lesten, dat zy haere gebreken den hemel toege-
schreven, haere sonden aengebened hebben. Tegen dese
dwaes-

V O O R - R E D E N

dwaefheyt, hebben niet alleene manneljck gestreden alle de
 groote helden van het Christendom: als daer is Justinus,
 Clemens, Tertullianus, Cypriannus, Augustinus, Arno-
 bius, Lactantius, Cyrillus, Theodoretus, ende meer andere,
 die wy van joncks aen byna meer als de boecken van de Hey-
 denen gelesen hebben: maer oock de wyse Socrates, ende de
 gene die zyn wysheyt op het tooneel placht te brengen, Eurip-
 pides. Van welke, den eenen dickwils by den grooten Plato
 van de Goden soo spreeckt, dat hyse prysende genoeg schijnt
 te belacchen. Gelyck Bion openbaerlyck gedaen heeft met
 meer ander, die haer werck daer af gemaect hebben, ende
 worden over sulcks van Clemens ende de vaders gepresen en-
 de boeck

III

DES AUTEURS.

de hooch geroemt : niet om dat zy de Waerheit kenden, maer de dwaeshey! sagen, die voor yeder openbaer was, ende in den put van Democritus niet en lach begraven. Doch boven al heeft my altyt ten vtersten behaecht het gene dat men by Euripides leest in zynen Cyclops : die gemaeckt is om de hoorders ende sienders van zyn andere treurspelen te vermaecken, ende alsoo de droefhey! van het herte, de tranen van de oogen te wasschen. Daer brengt hy u den vernuftigen Ulysses, die tot zyn groot leetwesen aen het eylandt van den woesten Polyphemus gestrandt wesende, ende vol vreesse van de doot, daer hy alreede vaste beloften af hadde, soeckt alle middelen, om hem met het wonderbare sap van druyven in den slaep te locken,

ken, op dat hy mochte ontkomen zijne tanden, die op hem gescherpt ende genoegsaem gewet waeren. Om het welcke better te volbrengen, begint eerst met vele soete woorden, die hy niet te soecken en hadde, maer hem van selfs uyt de mond gevloeyt quamen, den godloosen Cyclops te bepraten, prijssende de kracht van den Godt die hy op de wijze in die kluchten gebruycklick, Βανχιον, dat is het Wijnzen, ofte het lieve Bacchusien noemt. Waer op de groote Polyphemus, die geen godden kende ofte vierde, so de Griecken seyden, sat en vol sijnde, van boven als de boeren plegen, wat laet vliegen ende rissp hem in de mond, seggende,

Ἐρυζάτω τὸ αἶμα τὸν ἠδῖω, ἔγώ

Dat is

Dat is,

Ick voel' het : want o grooten sot
Ick rispe wel van desen God.

Ende een weynich daer na,

Θεὸς ὃς ἐν σαρκὶ τῶς γένηθ' ὄντως ἔχων

Wat is het voor een God, die leeft
En in de fles zijn woning' heeft?

*Gevende de Griecken heymelick daer mede te kennen, dat de
volcke-*

volckeren die geenen God en hadden, soo men meynde, wijset
 waeren als die sulcke dienden. De godsalige ende hoogge-
 leerde vader Clemens van Alexandrien, schrift dat An-
 tisthenes hoorende van I'enus spreecken, antwoorde, Die van
 Venus spreeckt, die soud' ick wel doorschieten, kond'
 ick hem maer krijgen: want zy vele degelicke vrou-
 wen heeft bedurven. Cupido en is oock niet als een
 recht gebreck van de nature: van de welcke dit el-
 lendich volck overwonnen sijnde, seggen dat de
 sieckte een God is. Waer uyt ende meer ander diergelije-
 ke spreucken soo van oude Philosophen als Poëten, men ge-
 noech bemercken kan, wat gevoelen dat zy selve van die
 Gods-

Godes dienst gehad hebben, al ist dat zy de gemeyne sotheyt
 dickwils te gemoet gegaen zijn. Ander hebben dat bedeck-
 telicker gedaen, ende schryvende de lof van de Goden, haere
 schanden ende leelickheden ontdeekt, als ick meyne dat wy
 oock gedaen hebben. Vele onder haer, (het welcke hier by-
 sonder plaets sal grijpen) en hebben met de naem van Vulca-
 nus, Bacchus, Venus, ende andere namen, gelyck Plutarchus
 wel segt in zyn boeck waer in hyleert, hoe dat de jonge lieden
 de Poeten sonder schade souden mogen lesen, niet dan het vier,
 de Wijn, de minne, ende haere krachten, goet ende quaet, ge-
 bruyck ende misbruyck, Willen te kennen geven. Als al de
 Griecken meest doen. Soo dat by na gans de oude wysheydt
 V ende

ende Philosophie, die Aristoteles daer na op een ander maet heeft Willen brengen, onder dese namen ende Woorden begraven en bedeckt licht. Gelyck wy souden sien, indien wy de boecken van Pherecydis hadden, ende van meer andere, die Pythagoras gebroeyt ende voortgebracht heeft: ende over al by Plato kunnen mercken. Maer sonderlinge onder die van Bacchus ende zyn Historien, wort ons, al het gene van de Wijn tot cere ende schande van den selven, ofte veel eer van de menschen, die de gaven Godes misbruycken, soude geseyt kunnen worden by de Philosophen ende Poëten, die de eerste wyse geweest zyn, wyloopich beschreven. Gelyck nu noch de schilders doen, die niemandt qualyck af en neemt, dat zy het

het gebreck van dronckenschap, ende de natuer van den
 dranck alsoo te kennen geven. Indien het den tijdt ende on-
 geleerde newswijsheyt van de menschen belijft hadde, souden
 noch veel oude schrijvers konnen toonen, die haer werck daer
 van gemaeckt hebben. Gelyck daer zijn geweest de Bassari-
 ta Soterichi, ende Dionysij uyt Samos: jae noch sijn de Dio-
 nysiacca van Nonnus. die in achtenveertich boecken al het
 gene dat de andere van Bacchus hadden naegelaten heeft be-
 grepen: wesende een Christen, gelyck het genoeg blyckt
 uyt het gene hy op het heyligh Euangelie van Sint Jan heeft
 geschreven. Doch om dat de Grieksche sprake boven al be-
 quaem is om den aert van alle dingen uyt te drucken, soo is

X
 V O O R - R E D E N

dat zy in het beschryven van de eygenschappen deses lieven
 Gods, haer selven overwonnen ende ganschelick gebruykt
 heeft. Het welcke siende veel geleerde treffelicke mannen
 van onsen tijdt, hebben willen proeven, ofte men het selve in
 de Latynsche sprake niet en soude kunnen doen, alleenlick om
 sich te oefnen, ende om de kracht van de talen wel te onder-
 soecken. Als daer zijn geweest, de Godsalige Flaminus:
 de geleerde Marullus, de welspreckende Muretus, ten
 lesten oock de Prince ende Koninck der geleerden van onsen
 tijdt, Julius Scaliger: met meer andere, die ons alle Bacchi
 lof-sanck naegelaeten hebben. Niet om dat zy yet van hem
 geloofden (Godt bescherme daer van alle redelicke menschen)
 maer

maer om haeren geest te toonen, ende om den trots der Grieken in een ander tale te bestryen: doch voor al bemerckende, datter geen bequaemer stof en is voor de Poëten, om te toonen wat zy doen kunnen. Naer dese is gekomen de vermaerde Petrus Ronsardus, een bekent Frans Poëet, die hem in zijn spraek gemaect heeft, soo wytnemende aerdich, dat hem de beroemden Auratus, een van de dapperste van onsen tyd in Vranckryck, in het Latijn heeft doen spreken. Dese hebbende gelesen, ende my daer over seer verwondert, hebbe eens willen sien, of oock onse spraek soo onbequaem is als vele lieden meynen, die niet achten dan dat buyten is, en met groote moeyte geleert wort. Doch in het schryven hebbe bevonden,

V O O R - R E D E N

den, dat Ronsardus veel geseydt, maer noch meer nagelaten hadde. Ende boven al verwondert de bequaemheyt van de tale. Nu alsoo ick oock geen bequame dach hebbe kennen vinden, om van Bacchus onbegriypelick te spreken, als den genen op de welcke de Christenen hem schandelicker vieren als de Heydenen, soo hebbe ick u dat op de selve willen senden: te meer dat ick daer in de wijsheydt van de oude Griecten, dit stuck raeckende, meest uytgedruckt hebbe. Want den aert van seggen, vinden wy wel aen ons selven, ende is van ons gewas. Doch met sulcke meyninge, dat ghy het alleene sult lesen, ende op de lieden dencken,

Qui Curios simulant, & Bacchanalia viuunt.

Die Curijs met woorden sijn,
En leven altijd in de wijn.

Dat is, die de Vastelavont een gans jaer is, gelijk hy ons eenen avont is. Ick wenste dat zy haren God aensagen, toch in sulcker voege, als hy van ons geschildert is. Want zy hier haer selven soudenvinden, ende spotten met de blintheit der Heydenen, sonderlinge int lesen van dese woorden, die hem met al zijn geselschap wonder wel nytbeelden:

Nachtlooper, heupe-soon, hoochschreeu-
wer, grooten ipringer,

VOOR-REDEN.

Goetgever, minne-vriendt, hooft-breker,
 leeuwen-dwinger,
 Hertvangher, herflendief, tongbinder,
 schuddebol,
 Geestroerder, waggelvoet, straetkruyfler,
 altijd vol.

*Plutarchus verhaelt dat een Wijs man met namen Cinesias
 hoorende op eenen tijdt den vermaerden Timotheus de god-
 dinne Diana prysen, ende stijf roepen, haer noemende gelijk
 de Poëten plegen, μαινάδα, ἰωάδα, φοισάδα, λυσάδα,
 dat is, rasende, woelende, beseten, dolle, riep met luy-
 der*

der stemme, God verleene u sulck een dochter. Ick meyne
 oock indien u God een sone gave, gelyck desen God is, dat
 ghy hem in d'hooge schole sout besteden, daer het brasily hout
 geraspt wordt. Het selve sult oock dencken als ghy eenige
 ander redenen sult lesen, daer mede ick den acrt van het
 volck hebbe willen wytdruycken, die geen God en kennen dan
 die in de kanne woont, ende gemeynelick haer laeten voor-
 staen, dat de doot ons leven besluyt, sonder wat meer te ver-
 wachten. Denckende het gene dat Plutarchus segt, datter
 veel aengelegen is, wie de Poëet doet spreken, ende wiens ma-
 nieren hy wytdruyckt. Want anders spreect Hercules of
 Theseus: anders Eteocles of Ixion, gelyck de selve schrij-

V O O R - R E D E N

ver seer wel segt. Iae om de deucht te leeren, moet men dick-
 wils de gebreken nabootsen. Vaert wel, ende bewaert dit
 voor u alleen, ten zy dat ghy het liever hebt te branden: want
 deses God niet beter en kan sijn, als zyn vrou moeder: die
 door het vier gegaen is, nae dat haer den goeden gesel Jupiter
 misbruyckte hadde. Al ist dat ick niet en vreesse, dat in my
 kan begrepen worden, het gene in ander niet en wort mispre-
 sen, ende daer vele niet en mogen tegen haelen. Oock en vin-
 de ick geen reden. Want indien ick de Wijn gepresen hebbe,
 het is een gave Godes. Ende wort noch Bacchus van de
 Poëten genaemt. Indien zy het van Bacchus selve nemen:
 ick en soude niet wenschen alsoo gepresen te worden. Ofte
 indien

DES AVEEVRS.

indien zy het voor lof ende prijs met geweld willen nemen, ick
 sal seggen, dat Synesius de Bisschop, een hoofi van de kercke
 binnen Theben, de kaelheydt, Erasmus, de soibeydt, ick de
 luys gepresen hebbe. Het selve meen ick oock aen haer me-
 demaet, mijn Heer den Esel, te doen, als ick eenich tijdt te
 over sal hebben. Ter eeren van de gene die niet en weten,
 ende alles laccken. doch daer in verstandiger sijn, dat de Bac-
 chus liever drincken als prijsen, daer den Esel hem met wa-
 ter laet genoegen. Met welcke sieckte indien ick ofte ghy
 bestoven waeren, souds hem selve niet geschreven, noch aen
 u gesonden hebben. Want men niemant op zyn seer moez
 raecken. Daerentusschen, dese goede dieren sullen ons hier
 Wel

VOOR-REDEN DES AUTEURS.

Weltepas komen, om Silenus op te setten. Want zijn peert
 by na van sulcken leest was. Vaert andermael wel. Tot
 Leyden M D C X I I I I. desen Vastelavondt.

LOF-SANCK

L O F - S A N C K

V A N

B A C C H V S.

VV At kan men beter doen des avonts voor de Vasten,
Dan datmen Bacchus prijft in't midden van zijn gaster
Aen eenen goeden dis? wy fullen zijn verheucht
In uwen soeren naem, o Vader van de vreucht,
O vinder van de wijn. wie sou men vergelijken
By dijne stercke macht? de Goden moeten wijcken

V, die

5 H Y M N V S, O F T L O F S A N C K

V, die maer een en sijt, en meerder sijt van naem,

8 Naest Iupiter alleen, als d'ander al te saem.

My komen in de sin op eenen tijdt veel dingen.

Wat sal ick leest van u, wat sal ick eerstlick singen?

Hoe Iupiter ontnam van Semele dat pack,

12 Dat zy gedragen hadd', en in zijn heupe stack.

De vreeselicke vlam (ô groot, ô schricklick wonder!)

Omringde gans u lijf, de suster van de donder,

De blixem stondt om u tot dat u vader quam,

16 En met zijn eygen handt u uyt de vlamme nam.

Naer dat ghy waert verlost en uyt het vyer genomen,

Sijt ghy weer uyt de dye van Iupiter gekomen.

Geboren meer als eens. dit hebt ghy oock met geen

20 Van alle dieder sijn in't Hemelrijck gemeen.

Maer waer is dat geschiet? veel van de oude wijzen,

4 H Y M N V S, O F T L O F S A N C K

Die seggen dat ghy zijt geboren binnen Nijfen,
Veel ander seggen neen. een yder segget zijn.

24 Ick meyne dat ghy zijt geboren aen den Rijn.

Van daer komt edel nat naer Dordrecht afgevaren,
Dat Nederlandt verheucht: daer waren uw' autaren.

Daer is noch uwen naem. de Spaenjaerts hooge moet

28 Die geeft u self den prijs, al is zijn druyve soet.

Ick weet ook dat den dranck van Creta wort gepresen,
Zy souden geerne sien, dat ghy mocht landtsinan wesen

Van haren Iupiter. maer wacht u toch daer af,

32 Zy souden laten sien de volckeren u graf.

Van daer sijt ghy terstont gegeven de Godinnen
Die in het water sijn. dat waren uwe minnen,

Die hebben u bewaert, en wonderlick behoet

36 Voor Iunoos grooten haet en vreesfelijk gemoet.

VAN BACCHVS.

H Y M N V S O F T L O E S A N C K

De neef van Atlas groot die ginck u daer besteden,
 Om dat ghy scherpt de tong, doet vloeyen onse reden,
 Gelijk het honich vloeyt, het honich dat men meent
 40 Dat ghy, gelijk de wijn, de menschen hebt verleent,
 Ick weet wel niet te min dat ander' oock heeftonden
 Hier voortijds, dat de soon van Phœbus had gevonden
 Het suycker van de bien. maer vreesse dat de nyt
 44 Den hemel oock geraeckt, die niemant niet en nyt.
 V namen sijn seer veel, die beelden uyt u machten,
 En sonderlingen aert, en wonderbaere krachten,
 Die sonder eynde sijn, ontallick, onbepaelt:
 48 De Schilders hebben oock u wonder afgemaelt.
 Lyaus heet ghy meest, om dat ghy kondt ontbinden
 Ons sinnen en verstandt, de sorgen komt verflinden.
 Maer waerom sijt ghy naeckt, ô Eyan, ende staet

VAN BACCHVS.

7

12 Geschildert sonder kleedt? om dat ghy leugens haet,
 Geen dobbelheyt bemint. de waerheyt licht besloren,
 In uwen soeten dranck. want als wy zijn begoten,
 16 Dan is de tonge los. al watter in de grondt
 Begraven is van't hert, komt wonen in de mondt.
 Maer waerom sijt ghy jonck? om dat u soete vruchten
 De rimpels doen vergaen, den ouderdom doen vluchten.
 20 Dan sijn wy jonck van hert. En waerom sijt ghy vet?
 Om dat ghy noch op pijn noch swaericheyt en let.
 V trommel wijft ons aen, dat die u niet en vieren,
 Maer nemen sonder maet, seer bulderen en tieren,
 24 En maecken groot geraes. de kroone die ghy draecht,
 Is moeder van den dranck die alleman behaecht.
 Veel hebben u den naem van Nomius gegeven,
 Om dat ghy aldererst, de wetten van het leven

3 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

VAN BACCHVS.

68 Gebracht hebt aen den dach. oock maectt ghy dese wet,
 Dat niemantd zijn gelas oft beker neer en set,
 Voor dat hy is geleecht. die dese wet derf breken,
 Die moetter noch eens aen, en sonder tegenspreken,
 Noch eenen keeren om. ick weetter die daer af
 72 Het herte niet en kreuckt, en wenschen om u straf.
 Maer boven al de naem van Liber past u wonder
 Die komt u eygen toe, die hebt ghy toch bysonder
 Altijt seer lief gehadt: om dat u volck bevrijt
 6 Van achterdencken is, ghy selve lustich sijt.
 Want Liber als ghy komt met uwe soete gaven
 Ons vloeyen in het lijf, dan worden oock de slaven
 Tot Koningen gemaectt; de droefheyt ende smere
 80 Verdwijnen met den dronck, ontbonden is haer hert.
 Maer waer om is het doch dat zy dy hoorens geven?

10 H Y M N V S O F T L O E S A N C K

Ist om dat ghy ons geeftde nootdrift van het leven,
De volle volheyt schenckt? en brengt in ons gemoet,

84 Als ghy ons maer geraect, een hóóp van overvloed?
Of ist om dat de wijn, als hy eerst wiert gedroncken
Van het gemeyne volck, in hoorens wiert geschoncken,
Eer dat men wist van gout? of ist om dat de wijn

88 Ons dertel maect, gelijk de hooren-beeften sijn?
Of ist om dat ghy sijt van Ammon voortgekomen?

Of ist om dat ghy eerst de ossen hebt genomen,
En in den ploech gevoecht? of ist om dat ghy sijt

92 Seer stout en onverfaecht, en niemandt niet en mijs?
Dit maken zy ons wijs. maer mach ick u wat vragen?

Ist niet om dat ghy doet de mans de hoorens dragen?
Want als de vrouwen sijn beftoven van u kruyt,

96 Dan sijns bly van sin, en slaen van achter uyt,

VAN BACCHVS.

11

Men ſecht dat Phœbus heeft gemaect in oude tyden

Een groot en ſwaer altaer, geknocht aen alle ſyden

Met hoorens, die hem bracht zijn ſuſter uyt het velt,

Die menich hoorenbeeſt by Delos had gevelt.

Dat ſelve komt u toe; ô beyde ſoon en ſwager

Des grooten Iupiter ô grooten hoorendrager,

Dat ſelve komt u toe, een nieu-gebout altaer

In't midden van u kerck van hoorens groot en ſwaer.

Dat ſelve komt u toe. Maer meerder ſoud' hy weſen

Als hy by Delos was, daer wy ſoo veel af leſen.

Want dat een yder man by een zijn hoorens brocht,

Die hem zijn lieſte geeft, hy quacm tot aen de locht.

Laſche geef my toch, ſoo ick my moet begeben,

Gelijck de meeſter deel, om met een vrou te leven,

Dat zy u ſoet vergif niet al te veel en ſmaect;

18 H Y M N V S O F T L O E S A N C K

- 112 Dat zy van haren man Actæon niet en maect,
Och laet het sijn genoech dat op Citherons kappen
Soo menich Thyas stelt haer dolende voetschappen:
Dat Mænas wildt en woest, op sijnen hoogen top,
116 Al roepend' in de locht werpt haren dollen kop,
O Bassareu geef my de bladeren te raken
Die ghy draecht om het hoofd; den soeten dranck te smakē
Die ghy gevonden hebt: omringt my met den huyl
120 Die om u schoulers hangt, u middel-waert besluyt.
Leent my den hollen stock die ghy draecht in de handen
Als my de voet begeeft, bevrijt my toch van schanden.
Of spant u Tygers in. ick nemet alles aen:
124 Alleen op uwen kop u hoorens laet ick staen.
Ghy zijt altijd geweest tot liefde seer ontfeken,
Veel Nymphen hebben u manhaftich hert doen breken.

14 H Y M N V S O F T L O L S A N C K

- Men vindt daer seer veel af, hoe dat ghy wiert gesint
128 Op Berde seer schoon, en ander hebt bemint.
Hoe Ampeli geel hayr van Zephyrus gedreven
Dijn ongeruste siel in droefheyt dede leven.
Hoe dat ghy door den stier, en om de droeve maer
132 Van sijne wreede doot, gingt maken groot misbaer.
Ghy wenstet menichmael dien tijdt te mogen derven
Het aensicht van de Son, ghy wenstet om te sterven.
Maer, Vader, die maer eens den schoonen hemel siet;
136 En woont by Phlegethon noch by Cocytus niet.
Dat komt de menschen toe, die dickwils hyden leven,
En eenen dach daer aen gaet, haer de geest begeben.
Zy moeten alle sien, hoe fris en hoe gefondt
140 Den drygetackten kop van Cerberus den hondt.
Maer desen grooten rouw wiert dadelick verdreven,

Als ghy nae zijne doot de wijngaert hebt gegeven.

Eubule leert my toch, Linnæe maect my kondt,

144 Hoe dat ghy aldereerst het sap van Druyven vondt.

De Griecken sijn vol windt en ydelheyt. wy lesen.

Hoe dat de bock u heeft de wijngaert-ranck gewesen.

Maer die soo groot een saeck, het vinden van de wijn

148 Toerekenen den bock, dat moeten bocken sijn.

Het is een schaedelick dier, dat dick wils uwe wijnen

Al wroetend' aen de stock doet dadelijck verdwijnen,

Verlerft de soete vrucht. hierom ist dat hy moet

152 V stillen met sijn doot, versoenen met sijn bloet,

Vyt dese reden ist hier voortijds oock gesproten,

Dat eerst den bock gekeelt, en daer nae wiert begoten

Met louter soeten wijn: dan wiert zijn leelick vel

156 Getrocken van het lijf, tot een vermaecklick spel.

16 H Y M N V S O F T L O L S A N C K

Eenspel dat Theseus heeft doen leeren zijne boeren,
Als hy begonnen heeft u feesten in te voeren.

Zy maken eenen sack, daer springen zy vast op,

160 En vallen in het sandt met haren droncken kop.

Hier mercken wy dan uyt, dat dit sijn rechte kluchten,

En boerten sonder aert, en leugens sonder vruchten,

Recht oude wijven klap. toch evenwel den bock

164 En isser niet wel aen, en laetter zijnen rock.

Ghy hebt het gouden haer van Aithpellis genomen,

Verandert in een plant, de wijn daer uyt doen komen:

Daer mede dat terstondt u swaricheyt, u smert,

168 V droefheyt, u verdriet ginck drijven van het hert.

Wy laten staen de kool, geboren van de tranen

Lycurgi wreet en dol: en willen niet vermanen

Van droefheyt desen dach. nochtans en kan ick niet,

VAN BACCHVS.

17

- 172 Ter eeren van u macht, verfwijgen u verdriet.
 Naer dat ghy waert gevluicht in't midden van de baren,
 Om dat u Thetis fou in haren schoot bewaren,
 Gekomen weer aen landt, faecht ghy den vogel staen,
 176 En joecht hem daer hy ginck een groote dwaefheyt aen.
 Ghy sloecht hem met u spies, en hieltet hem gebonden
 Met uwe wijgaertranck. zijn oogen die bestonden
 Van tranen overdeekt te vloeyen. en terstondt
 180 Quam hem een leelick nat gedappert uyt de mondt.
 Al waer het droeve nat van d'oogen quam bespoeyen
 Des aertrijcks dorren schoot, daer sach men kóólon groeyen,
 Een wonderbaere plant. want noch waer datse staet.
 184 Indien daer wijngaert is, de wijngaert die vergaet.
 Daerom is zy noch goet, naer dat men heeft geslopen,
 En dat de swaren damp komt in het hooft geslopen,

18 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

En maect daer groote pijn. dan wort het goeden kost;

188 Want die de pijn voelt, die wort af verlost.

Iæche sonder u licht Venus als gebonden,

Cupidoos vier gaet uyt, zijn pijlen sijn geschonden:

Maer als ghy ons aensiet, soo sijn wy bly van sin,

192 Bequaem tot soeten praet, en vierich in de min.

Hierom ist dat men pleecht hier voortijds op d'autaren

Van Grieecken wijdt vermaert met Venus u te paren:

Want sonder Bacchi nat, en Ceres, uwe vrucht,

196 Ist met de min gedaen, tijt Venus op de vlucht.

De vreucht die koimt van u, want sonder uwe gaven

Al levend' sijn wy doot, al levende begraven.

Siet toch de mensck eens aen van voren tot het endt.

200ⁿ Het eerste dat is pijn, het lest dat is ellendt.

Hy komt met tranen voort, met stenen ende suchten

VAN BACCHVS.

19

Gaet hy van daer hy quam, met hopen ende duchten
 Volvoert hy zijnen loop. soo dat hy niet en heeft

204 Van 'tlevē eenich nut, als hy met droefheyt leeft.

Het leven is een merckt, daer in wy sijn geboren
 Om vreucht in onsen tijdt en vrolickheyt t'oorboren.

208 Die meest koopt voor zijn geldt, en best den tijdt besteeft,
 Die hem gegeven is, betoont dat hy meest weet.

De rest is als een windt. want als de geest getogen

Is een mael uyt het lijf, en uyt de mondt gevlogen,

212 Hy blijft soo lange wech, en laet ons hier een handt
 Of twee van aerdt en stof. dat geeft hy ons te pandt.

De kruyden in den tuyn, en bloemen, die verdwijnen,
 En rijfen weder op: de rancken van u wijnen

216 Die komen weder voort: de goude Son die staet
 Soo dickwils weder op, als hy te bedde gaet.

Maect

20 H Y M N V S O F T L O F S A N C E

- Maer wy, naer dat wy sijn met tranen eens begoten,
 Gescheyden van der aert, en in een kist gesloten,
 Wy blijven daer wy sijn, wy liggen altijd neer,
 220 Verlagen van de doot, en keeren nimmer weer.
 Daer gaen de forgen heen. daerom hebt ghy gevonden
 Een wonderlicke plant, versoetende de wonden
 Van alderley verdriet, die 'tsamen met den dorst
 224 De pijn en swaricheyt doen dryven van de borst.
 Ghy past altijd seer wel op Iupiters geboden,
 Om die te volgen naer, bemint van d'ander Goden.
 Ick neme Ceres uyt. te weten van dier tijdt
 228 | Dit zy u heeft gedaen een wonderlick groot spijt.
 De saeck en is niet lanck, noch buyten onse palen.
 Het was op eenen tijdt dat Iupiter liet halen
 De Goden in zijn sael, en vraechd' een yder af,

22 H Y M N V S O F T L O F S A N C E

- 232 Wat toch het beste was dat hy de mensche gaf.
 Apollo brocht de hier, de vruchten van der eerden
 Droech Ceres in haer handt, Neptunus bracht de peerden
 Osiris bracht oock wat, en Isis, ende Pan,
 236 Mercurius de tong, die hy wel roeren kan.
 Vulcanus bracht het vier, Mars schriekelicke krachten,
 De fuster ende vrou van Iupiter, haer machten.
 Men sach daer niemant aen. Minerva bracht haer plant;
 240 En Bacchus droech een kan van Rijnschen in zijn hant.
 Cupido was van huys van bestevaer gefonden,
 En Venus was oock wech, soo datse niet en konden
 Betooveren zijn oog, veel seyden op die stont,
 244 Dat Liber vol van geest was meester van de vont.
 Een yder prees het zijn, een yder ginck bewijfen,
 Dat hy de meeste was, zijn eygen gaven prijsen.

VAN BACCHVS.

23

248 Doch Bacchus loech hem toe, en maect hem so veel wijs,
Hem schenckende de wijn, dat hy behielt den prijs.

Maer Ceres hooch gemoedt en mocht dat niet verdragen,
Liep dadelick van daer inspannend' haren wagen,
En heeft soo veel gemaect door Achelous raet,

252 Dat zy schier in de plaets van Bacchus selve staet.

Haer kooren wort gesoon, haer kooren wort geschoncken,
Haer kooren wort gesoon, haer kooren wort gedroncken,

Haer kooren klimt in't hooft, en sonderling met hóp

256 Gebrouwen en gemengt, doet suyselen den kóp.

Dat wijfen ons noch aen de boeren in de venen,

Die qualick van den dranck van Ceres zijn te spenen,

Soo smijten zy hem in. het is een vceemt verstant,

260 Het kooren drincken zy, verberrenen haer lant.

Men kan de gramfchap noch van Ceres in haer mercken.

HYMNVS OFT LOFSANCK

Want als het komt in't hooft, en daer begint te wercken,
 Dan volchter trots en spijt, het mes komt op den hoef.

264 De kan komt in de vuyft, dan volchter menschen bloet.
 Ghy hebt ô Nycteleu geveest tot allen tijden

Seer vriendelick van aert, geneygt tot medelijden,
 Een yeder goet gedaen van ours, gelijk men leeft,

268 Een hulp r in verdriet en tegenspoet geweest,
 Een toevlucht in de noot voor mannen ende vrouwen.

Is Ariadna niet door uwe min behonwen?

Want alsoo Theseus was uyt Naxos wech gegaen,

272 Geloopen van zijn bruyt, soo vondt ghy haer daer staen.
 Zy riep met droever stem, ô borger van Athenen,

Hoe zijt ghy soo gegaen, hoe zijt ghy soo verdwenen?

Eylacen mijnen slaep, u wreet en hart gemoet,

276 Is die my dit verdriet en swaricheyt aendoet.

Ick was in eenen droom. my dochte dat wy lagen
 Te samen mondt aen mondt al hijgend' en verflagen
 Van een gemeene vreucht: ick stack mijn rechter handt
 280 Naer Theseus in het bedd' die Theseus niet en vandt.
 Ick keerde my noch eens half slapend' om te soecken
 Of hy daer niet en was, en wend' in allen hoecken
 Mijn armen allebey. het was voor niet gedaen,
 284 Het was voor niet gesocht; want Theseus was gegaen.
 Onnoosel als wy sijn, wy laten ons berooven
 Van onsen besten pandt niet lichte te gelooven:
 En als een dochter is de soete maechdom quijt,
 288 Het gene datter blijft is ongenoecht, en spijt,
 Leetwesen en oneer. Och oft my mocht gebeuren,
 Dat my nu eenich dier quam dadelick verscheuren,
 En vallen op het lijf; of dat den hemel viel

26 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

- 292 Met blixems uyt de locht, en sinoorde dese siel.
 Waer sal ick henen gaen? dit eylandt is gesloten:
 Het landt is voor my toe van daer ick ben gesproten,
 En dat om uwent wil. van uyt mijns moeders schoot
- 296 Ben ick om uwent wil gekomen in de doot.
 Indien ghy waert bevreesst, ô moorder, ô verrader,
 Te voeten my naer huys by dijnen ouden vader,
 Een dochter als ick ben van konincklick geslacht,
- 300 Van alle man bekent, van alle man geacht:
 Te minsten hadt ghy my gebruyckt tot ander faken,
 Om u gemak te doen, en om u bed te maken.
 Te minsten soud' ick sijn by Theseus laet en vroeck,
- 304 Ick soude Theseus sien, dat ware my genoegh.
 Nu sterfick sonder u. dit sijn de bruyloft gaven
 Die Theseus my verleent: een eylandt sonder haven,

Zee, winden, ende locht hy geeft zijn bruyt eylaes

308 De roovers tot een proey, de vogels tot een aes.

Dit is dan uwe trou, die ghy my hebt gegeven,

Als ick met mijn hant behouden hebbe u leven,

En van de doot verloft. Och! dat toch geene vrou

312 Voortae haer op de mans en haren eedt betrou.

Want als zy vierich sijn, en yet van ons begeeren,

Dan hoort men haer veel schoons beloven ende sweeren:

Maer als sy haren lust eens hebben van de min,

316 Gaen de beloften schoon en woorden uyt de sin.

Dewijle dat zy noch vervolchde dese reden,

En in haer klachten was, komt Bacchus aengetreden

Met zijnen droncken hóóp, die volchden zijnen tocht,

320 En smecten vast het hoofd al roepend' in de locht.

O Euan Evöe, tien briesfende Mænaden

VAN BACCHVS.

29

Omringden dijne koets, en even veel Lenaden,
 Eick hadd' een lange spies bekleet aen alle kant
 324 Met klimmerbladren groen in zijne rechter handt,
 De Satyrs sprongen op, Silenus vol gelopen
 Met zijnen esel traech quam achter aen gedropen,
 328 Hy droech aen d'eene sy de goddelicke wan,
 En aen zijn ander handt een groote volle kan,
 Twee Goden uyt den hoop, die van u nachten wisten,
 Die droegen uwen tuych in twee besloten kisten:
 332 Haer volchde Maron naer, en leschte zijnen dorst
 Dewijle dat hy ginck met soete nieuwe most.
 Den droncken Staphylus, en Botrus kael van veren,
 Met al het huysgesin quam achter aen laveren,
 336 En Methe vol van wijn, dat onbesuyfte wijf,
 Viel dickwils in het gaen Sylvanus op het lijf.

HYMNVS OFT LOFSANCK

Veel bommen grof geluyt, gemengelt met cymbalen,
 En hamers groot gebons omringden gans de palen
 Van Naxus onbewoont. self Echo dede me,

340

En riep wat dat zy mocht, ô Evan Evõe.

Met dat ghy komt in duyn, begint haer te vertoogen
 Dat schoone Minos kindt: haer klare bruyne oogen

Die waren noch bedaut. gelijk in't schoone weer

344

In't midden van de Mey de druppels vallen neer:

Met dat Aurora root haer reys heeft aengevangen:

Soo lach dat lieflick nat noch boven op haer wangen,

Het haer hinck sonder bandt, en lach op haren schoot,

348

Haer kleeren waren los, haer borsten waren bloot.

Haer huyve lach om leeg gevallen, daer de baren

Eerst comend' op het lant gemeenelick vergaren,

Die speelden vast daer met, wat hooger aen haer sy

Lach

352 Lach haren rock in't sandt de borstlap lach daer by.
 Zy riep noch Theseus aen, en wierp noch vast haer ermen,
 Maer in de plaets van hem quam Bacchus haer ontfermen,
 En sach haer lieflick aen, en met een wijngaertbladt,
 356 Dat hy nam van zijn hoofd, wiesch af het droeve nat,
 Dat van haer wangen liep. hy dede staen zijn wagen,
 En seyde, lieve kindt, wat baet toch al dit klagen,
 En jammerklick gelaet? is Theseus wech gegaen,
 360 Ick sal u Theseus sijn. siet my toch eenmael aen.
 Slaet toch maer eens om hooch u oogen. laet toch varren
 Het gene ghy nu denckt, en wilt u met my paren.
 Ick ben de groote Godt, die droefheyt ende pijn
 364 Doet over al vergaen, de vader van de wijn.
 Minõis dochter sweech, en wierp eens van ter sijden
 Haer droef gesicht op hem. dat dede dy verblijden

32

HYMNVS OFT LOFSANCK

O Evan Evöe. by naer op't selve pas

363 Wierp zy u toe een ooch, dat vry wit soeter was.
Dat was genoeg geseyt voor menschen en voor Goden.
Want als een dochter swijcht, dan spreken hare boden.

Het is een wonder volck, seer dobbel in de grondt,

372 Zy seggen sonder tong, en spreken sonder mondt.
O Evan Evöe, behouder van het leven,

Doen hebt ghy haer terstondt aen beyde sy gegeven
Een lieffelicken kus: een bedde toe bereyt

376 Van u gespickelt vel, en in het sandt geleyt.

Men sach terstont in duyn schoon wijngaerden voortkomē.
Het sandt gaf schielick uyt ontallicke veel blomen,

De zee lach stil en stom, de winden bleven in,

380 Doch Zephyrus allcen was jonstiek uwe min,
En blies uyt zynen mondt veel witte violetten,

Veel

34 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

Veel roosen soet van reuck: self Venus quam beserten

De plaese daer ghy laecht met myrten, die zy vlocht

384 Met wijngaertrancken t'saem, en by den ander brocht.

Daer laecht ghy gans den dach. Mimallones die liepen

Al rasend' om end' om, en al de Satyrs riepen

O Evan Evoc: maer Evan lach gerust,

388 En bluste met het spel der minne zijnen lust,

Naer dat de soete strijt ten ende was gekomen,

Heeft hy de blijde bruyt in zijne koets genomen,

Verheven in de locht, en daer gestelt ten toon,

592 Dicht aen het beelt dat knielt, een schoone gouden kroon

Die komt nu noch te pas den minnaers, als zy sijden

Het woeste blaeuwe velt, en zijnen schoot berijden,

En dickwils isst een die van u liefde melt,

596 Den oorspronck van de kroon zijn medemaet vertelt.

My licht oock in de fin, hoe dat ghy by de Goden
 Vulcanus hebt gebrocht, naer dat hem was verboden
 Te komen in haer hof, geworpen metter hant
 400 Van Iupiter verstoort in't midden van het lant
 Van Lemnos hart en dor, vol buylen en vol wonden,
 En manck aen beyde sy. ghy hebt terstont gevonden
 Een wonderliken vont. ghy hebt Silenus peert,
 404 Den esel traech van ganck, getoomt aen zijnen steert,
 De knecht daer op geset. soo quam hy aengereden,
 En tot by Iupiter al huylende getreden,
 En toonde zijnen voet, hy riep in sulcker voech
 408 Al sittend' op de beest, dat Iupiter seif loech,
 Gaf hem zijn plaetse weer. Ick meyn dit is de reden,
 Dat Iuno wederom op u is wel te vreden,
 Om dat ghy haren soon soo geestich op dat pas

Gebracht

VAN BACCHVS.

37

412 Gebracht hebt in de plaets daer hy te voren was.
 Maer of dit al is waer. soo hebben veel Poëten
 Hier voortijts uwe macht en kloeckheynt niet geweten,
 V daden niet doorsien. zy seyden dat ghy waert
 416 Geboren tot genoecht, van Vrouwelicken aert.
 Maer, Evan, Phlegra weet van uwe deucht te spreken,
 Doen Mimas met zijn volck den hemel wild' opbreken;

Z

Du stont

HYMNVS OFT LOESANCK

Du stontst' naest Iupiter, gaefft Rhæcus eenen streeck,
 420 Verandert in een leeu, dat hy ter aerden weeck.

Hy rolde van den berch twee nachten en twee dagen,
 Tot dat hy neder quam, daer licht hy noch verflagen,
 In teycken van u macht, uw' vader die dit sach,

424 Ter eere van zijn soon gaf eenen donderslach.

Den hemel sweete self, Typhæus weeck ter sijden,
 Porphyriion sach toe, de Goden moesten lijden

Dat Iupiter u hier, ô Evan op dien tijdt

428 Bewaerder van zijn hof, en meester van de strijdt.

Mars self heeft moeten sien gewapent tot de tanden,
 Dat ghy den eersten prijs gevoert hebt in de handen:

Ghy saet eerst aen den dis, en Ganymedes schanck

432 V eenen beker versch van Goddelicken dranck.

Die hebstu noch bebloet, vol sweet, vol stoff, gegrepen,

En ne

40 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

En nemend' in de vuyft tot drymael uytgenepen.

De Goden riepen r'saem met duydelick gekhal,

436 O Evan Evöe, bewaerder van ons al.

Terftondt heeft Iupiter den hemel door geboden,

Te drincken het behoudt van altemael de Goden.

Hier van is dat gebruyck gekomen, en die wet,

440 Dat yder voor zijn vrient gefontheden infet.

Zy drincken dickwils r'saem, ô Paan, ses gelafen,

En sommige wel meer, met tieren ende rafen,

Tot datle meester fijn geworden van het vat.

444 Het meeste dat ick wensch, dat is een klaverbladt.

Het eerste voor de maech, het ander voor de sinnen,

Te brengen tot genoecht, tot lacchen, en tot minnen,

Het derde mach wel met, want dat is om geruft

448 Te vallen in den slaep, die alle sorgen bluft.

VAN BACCHVS.

Dit is oock het getal der Gratiën, die geven
Genoecht, en rechte vreucht, by Venus selve leven.

452 Die dry mael dat instelt, en lustich heeft voldoen,
Blijft binnen het getal van Phoebi susters staen.

Orontes weet oock wel hoe dat ghy hebt doen stuyven
Den vyant niet u spies bekleet met groene druyven.

456 Want hierom hebben zy Thriambus u genoemd,
Om dat ghy u met recht van uwe daden roemt,

En dat ghy quacint gekroont met groene vygeblaren
Seer blijde van gemoet door Indien gevaren,

460 V vyanden ten trots, naer dat ghy hadt in't veldt
Met ongehoorde macht Deriades gevelt.

Self Iuno sach u aen al levende, twee dieren

Seer vreesfelijk om sien met uwen toom bestieren,

Twee Panthers, die in't hooft twee oogen hadden staen.

- 464 Gelijk twee kolen viers. men sach twee vlammen gaen
 Vyt haren heeten neus. het schuytm met groote hoopen
 Quam als met vlocken viers uyt haren mont gelooopen
 Rontom de toomen heet. ghy hielt haer in het jock,
- 468 En saet daer boven op met eenen nieuwen rock.
 Den rock die was gemaect van alderhande kruyden,
 En bloemen vreemt van aert, die dijnen aert beduyden,
 Beschrijven dijne macht, maer aen u rechter sy
- 472 Ginck Oorlooch en Gewelt: de Dwaefheyt sat by dy:
 De Gramschap, en de Vrees, de Tweedracht, en Quact spre-
 De Deucht, de Vryheyt naect, en menige gebreken, (ken,
 Flerfijn, en Pijn in't hooft, die nu noch altijd sijn
- 476 V trouwe medemaets, en kinders van de wijn.
 V macht streckt over al. Diana wort verheven
 Van die haer tot de jacht en tot het wilt begeben.

44 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

De man van Venus heeft de smeden in zijn hant,

480 Apollo wort gekent by luyden van verstandt.

Neptunus wort gedient van schippers, die bevaren

Zijn ongetemde baen, en loopen deur de baren:

Doch Bacchus wort te saem van Iagers ende Smeen,

484 Van luyden hooch-geleert en Schippers aengebeen.

Zy drincken altemael, en wenschen om te mogen

Ververschen haren dorst met onvervalste togen

Van uwen Rijnschen geur. wat volck oock dat het is,

488 Zy sien u staen met vreucht op eenen vollen dis.

Men secht dat Cato self tot staticheyt geboren,

Sijnd' altijd onbeweecht, en altijd ongeschoren,

Heeft dickwils met u nat ontsloten zijnen geest.

492 Ia Socrates en was daer geenfins voor bevrees.

Dit is de man geweest, die ons heeft leeren schincken

Een schuymende gelas, en dat versch uyt te drincken,
 Niet groot noch ongeschickt, maer dat haest omme gaet,

496 Gernengelt met genoecht en vroeyelicken praet.

Dit is genceh voor ons. Ick laet de Moscoviten
 In't midden van den dranck stijf schreeuwen ende krijten

500 En maken groot getier. maer ick wil doen bescheyt,
 Tot meerdering van vreucht, en rechte soeticheyt,

De middelmaet is best. die buyten die wil drincken,

Die moet op Pholus sien, en op Hylæus dincken.

504 Icarus voor al die leert ons dat de maet
 In uwe soete vrucht voor al te mercken staet.

Ghy quaemt by hem in huys, daer hebt ghy hem geschoncken
 ken

Een fles met nieuwen wijn, die heeft hy eerst gedroncken,

De boeren megedeelt, dat haer niet wel bequam.

- 108 Want yder van haer all' een groote vlegel nam,
 En togen hem te lijf, tot dat hy is gebleven
 Verslagen in het landt, en heeft den geest gegeven.
 Maer Evan heeft hem self, zijn dochter, zijnen hont,
 112 In't midden van de locht een schoone plaets gejoint.
 Triambe weest gegroet, ô vyanden verwinner,
 Groothertich, groot van kracht, grootdadich, ô beminnet
 Van die u volgen naer. maer seker die niet wel
 116 En spreken van u macht, die sijn ghy biister sel.
 Leuconoe was dol, zy moet nu daerom vliegen
 Des avonts en by nacht, zy hier u Priesters liegen,
 Zy spotte met u volck. De schippers waren sot,
 120 En loegen met u macht, en hielden haren spot
 Met uwe jonge jeucht, zy sagen hare gasten
 Veranderen wel haest: zy sagen hare masten

HYMNVS OPT LOLSANCK

Met kleverkruyt bekleet, ter fiiden aen de kant

124 Van haer geweldich ſchip wiert uwe vrucht geplant.

Miin vyant wensch ick toe dat hy ſich wil verheffen

En worſtelen om prijs, hy ſal wel haefſt beſeffen,

Lyæe wie ghy ſiit. ghy weet wel wat ghy doet.

128 Ghy dreycht ons aen het hooft, maer vat ons aen de voet.

All' ander Goden zijn hooveerdich met haer kercken,

Van koſtelick gebou, van treffelicke wercken,

En met autaren riick, daer de gemeyne man

132 Zijn offerhanden doet. maer ghy woont in de kan.

Dat is de kerck, het huys, daer ghy wort in gepreſen,

Van daer ſent ghy u kracht, en laet ons ſien u weſen.

Daer woont beneffens u de Blyſchap en de Vreucht,

136 De Hoop, de ſoete Min, het Lacchen, en de Ieucht.

Daer woont de ſoete Slaep, die alle pijn kan temmen.

50

HYMNVS OFT LOFSANCK

Vernieuwen ons gemoet, en doen ons sinnen swimmen
 In een geleende vreucht, met Ikelos zijn maet,

540

En Phantasos zijn soon, die dickwils met u gaet.
 So haest als ghy ons geeft den reuck daer af te necken,

Soo vliegen wy om hooch wy krigen nieuwe wiecken,
 Ons herffens, ons verstandt, ons sinnen, waerse sijn,

544

Die komen altesaem geloopen na de wijn.

Dan gaen wy boven d'aert, dan zijn wy recht geseten
 Op Heliconis hooft. Hierom sijn de Poëten

O Vaders betrout. het is een volck dat niet

Met meerder ongenoecht: als ongenoechte siet.

548

Maet als zy uwe melck soo lieffelijk sien springen
 In een gelafen schael, beginnen sy te singen.

552

En als ghy komt in haer, dan worden zy terstont
 Van uwe rasery bestoven en gewont.

VAN BACCHVS.

51

Dan laten zy de vloet van Castalis wel varen,
En leeren Phœbi beek met delewijn versparen.

Daerom is Griecten sot, en wonder onbeleeft,
Dat zijn Poëten niet dan enkel water geeft.

O Vader, dat is recht voor ossen ende schapen,
Niet voor een hooch gemoet, niet voor Apolloos knapen,

Die meesters van de doot, en meesters van de tijdt,
Door haer onsterflickheyt van beyde sijn bevrijdt.

Maer uw' Thebaensche Swaen en kan ick't niet vergeven,
Al is hy groot van mondt, en in de locht gaet sweven.

Wat komt hem in de sin, als hy zijn liet begint,
En secht, dat water is het beste dat men vint?

Ismenus moeste sijn van wonderlicke krachten,
Of mogelick van wijn, dat heeft de man doen achten

Het water boven al. of anders meen ick, dat

Hy

52 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

- 568 Hy niet en is geweest een borger van u Stadt.
 Homerus weet wel bet, de vader van ons allen;
 Die in de klare wijn heeft wonder goet bevallen,
 En spreekt met sulcken lust en yver van u nat,
 572 Dat ick my duncken laet, dat hy moest wesen fat.
 Siet eens Achilles aen, soo haest als hy fiet komen
 Vlyffes met zijn maet, hy heeft een kop genomen,
 En haer die toegebracht, al was hy schoon ontstelt,
 576 Om dat Briseis hem ontschaect was niet geweld.
 Laertis wijse soon, eer dat hy gaet vertalen
 Zijn wonderbare reys, en al zijn leet verhalen,
 Eer Polyphemus woest, en Scylla korat ter baen,
 580 Soo vangt hy eerst den lof van uwe gaven aen.
 Heeft Orpheus niet begoft den volcken eerst te leeren,
 O Soon van Iupiter, hoe dat men u moet eeren?

VAN BACCHVS.

53

184 Want van zijn kunstich ſpel en citer wijt beroemt
 Wort uwen hoogen berch Cithæron ſoo genoemt.
 Cratinus wiſt oock wat, die ſeyde, dat van't water
 Niet anders voort en komt dan klap en ſotte ſnater,
 188 En om dat uwe vrucht ons trecket van der eert,
 Soo ſecht hy dat de wijn is der Poëten peert.
 Siet eens Anacreon, wat heeft hy toch beſchreven?
 Niet Cadmi groote reys, niet Agamemnon's leven,
 192 Gelijck hy ſelve ſecht, beginnende zijn ſanck,
 Maer Venus, haren Soon, en Bacchi milden dranck.
 De kroes is zijnen ſchild, daer wilt hy op doen ſnijden,
 Niet Oriones ſweert, noch ſterren, die de tijden
 196 Des jaers ons wiilen aen, de ſomer voeren in,
 Maer zijn verkoren lief, en Bacchus, en de Min.
 Hierom iſt dat men ſecht, dat ghy meeft opgetogen

Van Phœbi fusters sijt, en hebt die self gefogen,
 En op Parnassus woont. ja noch op desen tijdt

600 Gebuyr en naeste vriend van onse Goden sijt.
 Ghy wort oock over al, waer datmen siet vergaren

Een vroeyelick gelach, gepresen of met snaren,
 Of lieffelicken sanck. Ick meyn oock, het is waer,

604 Dat Cadmus is geweest u rechte grootevaer.

Die van zijn vader gram Agenor uytgefonden,
 Niet siende dat hy socht, wat beters heeft gevonden,

De letters heeft bedocht, en als met eygen handt

608 Gans Griecken door en door de wetenschap geplant.

O Reusen-dooder groot, ô blixems kint, ô hater
 Van ongeneucht een leet, ô vyant van het water!

Ick voele diine macht. ô vader, ick ga krom

612 Gebogen naer u sap, de kop die loopt my om.

VAN BACCHVS.

55

Ick sie twee sonnen staen daer boven, en twee manen,
Ick sie recht voor my gaen veel spieffen ende vanen.

Het hert brant my in't liif. O Phanes, mijn gemoet
Ontsteken van u vier doet drillen mijnen voet.

Ick stich tot in de locht, sie liggen daer beneden,
O Evan Evoe, veel landen ende steden.

Thyoneu, Bugenes, hoe ben ick dus berooft
Van sinnen en verstandt, ick sie dijn ossenhooft.

Cithæron staet in brant. Ick sie twee groote hoopen
Van vrouwen op hem gaen. siet Bassaris komt loopen

Met yffelick geluyt. haer yser is gevelt,
De bladeren sijn wech, ick vreesse datt' my gelt.

Ick sie haer vlechten wilt een deel beneden hangen,
Een deel om hooge gaen, gemengelt met de slangen,

Die krullen in den loep, en maken groot gebaer,

56 H Y M N V S O F T L O F S A N C K

- 628 Al rasend' uyt de mont, en dolen in het haer.
 Waer wiltu dat ick gae? wat klopfstu voor de deuren
 Van mijn onstuymich hert? het hoeft dat wil my scheuren
 O Evan Evoe, bey kint en oude man,
- 632 O Sabon Indiaen, Osiris, ende Pan.
 Denys, Hymenean, Euasta, Sinne-breker,
 Lenæe, Ligyren, ghy Snorcker, ghy Groot-spreker,
 Ghy Moorder van de pijn, ð onverwinlick Godt.
- 636 O Hyeu, Nisean, Pean, Iraphiot.
 Nacht-looper, Heupe-soon, Hooch-schreeuwer, Groot-
 springer,
 Goet-gever, Minne-vrient, Hoofdbreker, Leeuwen-dwinger,
 Hert-vanger, Herffen-dief, Tong-binder, Schudde-bol,
 Geest-roeder, Waggel-voet, Straet-kruyffer, Altijdt-vol,
 O Dithyrambe groot, geboren uyt u moeder,

VAN BACCHVS.

57

En uyt u vader met ô lieffelicken voeder
 Van blyfchap ende vreucht, vrou, man, Godt, ende ftier,
 644 Van water opgebracht, geboren uyt het vier.
 De tong kleeft aen de mondt Babacta wat fal't wesen?
 Geeft my wat van u nat, foo fal ick ſijn geneſen.
 648 Maer jaecht de Nymphen wech, en doeter vry wat in,
 Op dat ick al miin forch en droefheyt overwin.
 Hoe volchſtu my dus naer? hoe doeſtu my dus dolen?
 Wat heb ick dy miſdaen? diin huysgewant verholen?
 652 En heb ick niet geklapt. Lycurgi wreede daet,
 En Penthei dol gemoet heb ick altydt gehaet.
 Waer wilſtu dat ick loop? in't midden van de baren,
 Geliick men van u leeft? wie ſoude my bewaren?
 656 Want ghy, ô Liber, hadt in Nerei woefte ſtroom
 Leucothean u moey, Neptunus was u oom,

1451869

58

H Y M N V S O F T L O F S A N C K

Veel liever wil ick sijn begoten van u vlagen,
Die al onsterflickheyt van ons gemoet kont jagen,
Op heffet onsen sijn, doet naer den hemel gaen

660 All' ons gedachten hooch, en by de Goden staen.
Als du komt in den kop, du ruckst ons van de menschen.
Ontstekest onse siel met wonderbare wenschen,

664 Wy lacchen met de doot, vertreden met de voet
Het schrickelick geluyt van Acherontis vloet.

Licnita weest gegroet, ó swaricheyts verdriever,
En volcht my daer ick gae, naer t'huys van onsen Schriever
Die desen avont heeft mijn vroeylicheyt gepacht,

668 En my met eenen kroes van Malveseye wacht.

F I N I S.